2024/1942

20.12.2024

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2024/1942,

5. juuli 2024,

millega kehtestatakse ühtsed menetlused ja üksikasjalikud normid seoses pädevate asutuste juurdepääsuga elektroonilisele kaubaveoteabele ja selle töötlemisega kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2020/1056

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2020. aasta määrust (EL) 2020/1056 elektroonilise kaubaveoteabe kohta, ([1]) eriti selle artiklit 8,

ning arvestades järgmist:

(1) Määruse (EL) 2020/1056 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et kõigil nende pädevatel asutustel on juurdepääs elektroonilisele kaubaveoteabele (eFTI) kooskõlas ühtsete menetluste ja üksikasjalike normidega, sealhulgas ühiste tehniliste kirjelduste ja menetlustega, mis käsitlevad õigusnormidega ette nähtud teabe töötlemist ja selle teabega seotud suhtlust ettevõtjatega.

(2) Kõnealuste ühtsete menetluste ja normide kehtestamiseks peaks komisjon vastavalt määruse (EL) 2020/1056 artiklile 8 loetlema liikmesriikide tagatavad eFTI andmevahetuskeskkonna peamised info- ja kommunikatsioonitehnoloogia komponendid (IKT-komponendid) ning nägema nende jaoks ette üksikasjalikud funktsionaalsed ja tehnilised kirjeldused.

(3) Selleks et kõnealuseid ühtseid menetlusi ja üksikasjalikke norme paindlikult kohaldada, peaksid liikmesriigid saama otsustada, kuidas korraldada IKT-komponentide tagamine, tingimusel et need komponendid vastavad käesolevas määruses sätestatud funktsionaalsetele ja tehnilistele kirjeldustele. Täpsemalt võib liikmesriik otsustada luua need eraldi komponentidena või integreerida ühte või mitmesse eraldi komponenti, mis täidavad vastavaid funktsioone. Samuti võivad nad luua mitu samu funktsioone täitvat komponenti.

(4) Liikmesriigid peaksid saama taaskasutada olemasolevaid IKT-komponente, mille nad on juba välja töötanud muude digitaalsete avalike teenuste jaoks, kui need komponendid juba tagavad nõutavate funktsioonide täitmise või neid kohandatakse selleks kooskõlas käesolevas määruses sätestatud kirjeldustega, sealhulgas vajaduse korral tehniliste nõuetega. Samuti peaksid liikmesriigid saama otsustada, et ühe või mitme käesolevas määruses sätestatud IKT-komponendi loomine, arendamine ja haldamine toimub koos teiste liikmesriikidega.

(5) Iga liikmesriik peaks vastutama enda loodud või tema vastutuse all olevate IKT-komponentide haldamise ja turvalisuse, sealhulgas nende komponentide raames töödeldava teabe turvalisuse ja konfidentsiaalsuse tagamise eest. Kui mitu liikmesriiki otsustavad ühiselt luua mõne neist komponentidest ja neid ühiselt hallata, peaksid nad tagama, et nende vastavad kohustused on sätestatud asjakohastes kokkulepetes või vastastikuse mõistmise memorandumites.

(6) Määruse (EL) 2020/1056 kohaselt peab kogu suhtlus eFTI andmevahetuskeskkonnas toimuma turvaliste ühenduste kaudu nõuetekohaselt identitud ja volitatud isikute vahel. Seepärast tuleks käesolevas määruses sätestatud ühtsete funktsionaalsete ja tehniliste kirjeldustega tagada selliste nõuete täitmine kogu suhtluses, mis toimub eFTI andmevahetuskeskkonnas osalejate vahel IKT-komponentide, sealhulgas eFTI platvormide kaudu.

([1]) ELT L 249, 31.7.2020, lk 33.

(7) Eeldatavasti on eFTI andmevahetuskeskkonnas osalejaid arvukalt nii pädevate asutuste kui ka asjaomaste ettevõtjate tasandil ja nad võivad vabalt kasutada enda valitud eFTI platvorme. Seetõttu oleks vaja eFTI andmevahetuskeskkonna IKT-komponentide vahel luua ja säilitada piisav arv turvalisi, autenditud ja lubatud ühendusi. Selleks et vähendada nii arvukate ühendustega seotud kulusid, peaksid mõned liikmesriikide loodava eFTI andmevahetuskeskkonna IKT-komponendid seda andmevahetust vahendama, olles ise lüüsiks ning samal ajal säilitama turvalisuse kõrge taseme ja toimima kooskõlas kehtivate lubadega.

(8) Sellised lüüsid ehk eFTI väravad peaksid vahendama õigusnormidega ette nähtud kaubaveoteabe vahetamist asjaomaste ettevõtjate ja pädevate asutuste vahel. Need peaksid tagama turvalised ja autenditud ühendused IKT-komponentidega, mis vahendavad juurdepääsu konkreetse liikmesriigi pädevate asutuste üksikute ametnike jaoks, aga ka eFTI platvormidega, mis sisaldavad andmeid, millele need ametnikud peaksid juurde pääsema. Need väravad ei tohiks säilitada ega töödelda eFTI andmeid, välja arvatud eFTI andmete töötlemisega seotud metaandmed, näiteks identifikaatorid või toimingulogid, ning seda üksnes õiguspärastel eesmärkidel, nagu marsruutimine, vormingu valideerimine või kohandamine, ning seire või statistika eesmärkidel.

(9) Selleks et vähendada eFTI platvormide ja eFTI värava vaheliste ühenduste loomisega seotud kulusid eelkõige ettevõtjate, aga ka pädevate asutuste jaoks, nagu on sätestatud määruse (EL) 2020/1056 artikli 8 lõikes 2, tuleks kehtestada nõue, et eFTI platvormid looksid ja säilitaksid turvalise ja autenditud ühenduse ainult ühe eFTI väravaga. Selline eFTI värav peaks seejärel vahendama ühendust kõigi liikmesriikide pädevate asutustega, kasutades selleks erinevate eFTI väravate vaheliste turvaliste ja autenditud ühenduste võrku.

(10) Võttes arvesse määruse (EL) 2020/1056 artiklis 11 sätestatud nõuet, et liikmesriigid peavad ajakohastatud loetelu eFTI platvormidest, millel on kehtiv sertifikaat, mille on välja andnud nende liikmesriigis akrediteeritud vastavushindamisasutus, tuleks eFTI platvormi üksainus ühendus eFTI väravate võrguga luua selle liikmesriigi eFTI väravaga, kus kõnealuse platvormi sertifikaat välja anti. See lihtsustaks ja muudaks soodsamaks eFTI platvormi sertifikaadi kehtivuse valideerimise, mis on osa eFTI platvormiga toimuva suhtluse turvalisuse ja autentsuse tagamise protsessist. Selleks et võtta arvesse olukordi, kus liikmesriigis ei ole eFTI platvormide sertifitseerimiseks akrediteeritud ühtki vastavushindamisasutust, peaks eFTI platvormidel olema võimalik luua ühekordne ühendus selle liikmesriigi eFTI väravaga isegi siis, kui nad on saanud sertifikaadi mõnes teises liikmesriigis.

(11) Selleks et tagada suur usaldus eFTI andmevahetuskeskkonna vastu, peaksid liikmesriigid jääma vastutavaks selle eest, et nende pädevate asutuste kogu juurdepääs eFTI andmevahetuskeskkonnale on nõuetekohaselt identitud, autenditud ja lubatud. Liikmesriigid peaksid tagama, et pädevatel asutustel on võimalik pääseda juurde ettevõtjate poolt eFTI platvormidel kättesaadavaks tehtud andmetele ja neid töödelda üksnes pärast seda, kui vastutavad ametnikud on nõuetekohaselt identitud ja autenditud ning neile on antud nõuetekohane luba vastavalt ametnike juurdepääsu- ja töötlemisõigustele, lähtudes nende vastavatest kohustustest seoses määruse (EL) 2020/1056 kohaldamisalasse kuuluvate ELi ja siseriiklike õigusnormidega. Selleks peaksid liikmesriigid tagama, et kõik pädevad asutused loovad ja haldavad registreid, milles hoitakse ajakohastatud kandeid iga vastutava ametniku juurdepääsu- ja töötlemisõiguste kohta, ning et kõik eFTI andmetele juurdepääsu ja nende andmete töötlemise taotlused sisaldavad viiteid taotluse eest vastutava ametniku juurdepääsu- ja töötlemisõigustele. Kõnealuseid juurdepääsu- ja töötlemisõigusi tuleks väljendada koodnumbritega, et minimeerida ametnike isikuandmete edastamist, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2016/679 ([2]). Liikmesriigid peaksid ka tagama, et nende pädevad asutused võtavad kõik sellised vajalikud meetmed nagu testimine, koolitamine ja auditeerimine, selle tagamiseks, et nende ametnikud pääsevad andmetele juurde ja töötlevad neid kooskõlas andmekaitse ja konfidentsiaalse äriteabe suhtes ELis ja liikmesriikides kohaldatavate õigusnormidega.

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

(12) Määruse (EL) 2020/1056 kohaselt peavad asjaomased ettevõtjad edastama pädevatele asutustele kordumatu elektroonilise identifitseerimislingi masinloetavate eFTI andmetega, mis vastavad õigusnormidega ette nähtud teabele. Menetluslikult peaks selline suhtlus toimuma kahtmoodi ning liikmesriikide loodavad IKT-komponendid peaksid toetama mõlemat menetluskorda. Õigusnormidest tulenevate teabekontrollide tegemiseks peaks pädevatel asutustel olema võimalik valida eFTI andmetele juurdepääsu taotlemisel üks menetluskordadest.

(13) Esiteks peaks vastavalt praegustele paberil teostatavatele vastavuskontrolli menetlustele olema ettevõtjatel võimalik edastada kordumatu elektrooniline identifitseerimislink otse pädevale asutusele kohapeal füüsiliselt kas veo käigus või ettevõtja valdustes tehtavate kontrollide ajal, kui kohaldatavate ELi või siseriiklike õigusnormidega on ette nähtud võimalus teha kontrolle pärast veo lõppu. Selleks et pädevatel asutustel oleks hõlpsam andmeid töödelda, tuleks kordumatu elektrooniline identifitseerimislink edastada masinloetavas vormingus, näiteks vöötkoodi või QR-koodina, mis kuvatakse elektroonilise kaasaskantava seadme, näiteks mobiiltelefoni või tahvelarvuti ekraanil, või paberile trükituna. Liikmesriikide ametiasutused peaksid saama otsustada, et veel lõpetamata vedude füüsilise kontrolli käigus võib ettevõtja erandkorras, kui tal ei olnud võimalik kordumatut elektroonilist identifitseerimislinki otse ekraanil või paberil kuvada, edastada selle e-postiga või mõne elektroonilise sõnumirakenduse kaudu. Ettevõtjate valdustes tehtavate kontrollide puhul, kui kontrollitavaid vedusid on märkimisväärselt rohkem, peaks pädevatel asutustel olema võimalik valida, kas saada kordumatud elektroonilised identifitseerimislingid e-postiga või mõne elektroonilise sõnumirakenduse kaudu, et hõlbustada ja optimeerida nende ühenduste töötlemist. Selliste täiendavate sidevahendite valik peaks jääma asjaomaste pädevate asutuste otsustada.

(14) Teise võimalusena peaksid ettevõtjad, et rohkem järgida tulevasi üha enam automatiseeritud protsesse, edastama elektroonilisele hoidlale või registrile kordumatu elektroonilise identifitseerimislingi koos teatavate identifikaatoritega, näiteks transpordivahendi kordumatu identifitseerimisnumbriga, mis on saadud selle kordumatu elektroonilise identifitseerimislingiga seotud eFTI andmekogumist. Pädevad asutused saaksid selle ühenduse siis nendel identifikaatoritel põhineva päringuga registrist välja otsida. See võimaldaks pädevatel asutustel kontrollida teavet veokis, rongis või praamil veetavate kaupade kohta ilma transpordivahendit füüsiliselt peatamata või transpordivahendi pardale minemata ning vajaduse korral kohaldada järelmeetmeid kooskõlas siseriikliku õigusega. Samuti võimaldaks see pädevatel asutustel kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1072/2009 ([3]) sätetega lihtsamalt või usaldusväärsemalt saada teavet konkreetse transpordivahendiga teatava ajavahemiku jooksul tehtud mitme veo kohta, näiteks maanteekabotaaži kontrollide puhul.

(15) Selleks et tagada koostalitluslik ja turvaline teabevahetus eri liikmesriikide loodud eFTI väravate vahel ning eFTI väravate ja eFTI platvormide vahel, tuleks eFTI andmevahetuskeskkonnas kasutada ühtlustatud sõnumivahetusstandardeid ja -kirjeldusi, sealhulgas sõnumivahetuslepingute, äriprotsesside, andmevormingute, identifikaatorite ja turvasertifikaatide konfiguratsiooni. Samuti peaksid liikmesriigid kokku leppima turvasertifikaatide vahetamise turvalises korras, näiteks kliendi vajadusele kohandatud süsteemi või turvalise failiedastusprotokolli abil.

(16) eFTI väravate ja muude IKT-komponentide loomise kulude ja selleks kuluva aja vähendamiseks peaksid liikmesriigid võimalikukult palju tuginema Euroopa või rahvusvaheliste organisatsioonide avatud standarditele ja korduskasutatavatele lahendustele. Sõnumivahetusvormingute puhul on kõige laialdasemalt kasutatavad rahvusvaheliselt tunnustatud avatud standardid XML ja JSON. Kui JSON on uuem ja mõnel juhul lihtsamalt rakendatav vorming, siis XML kõige levinum vorming, mida enamiku liikmesriikide pädevate asutuste IKT-süsteemid kasutavad. Selleks et liikmesriigid saaksid olemasolevaid lahendusi taaskasutada ja seega vähendada algseid rakenduskulusid, peaks kogu sõnumivahetus eFTI väravate vahel ning eFTI väravate ja eFTI platvormide vahel toimuma ühtses sõnumivahetuse vormingus, s.o XML-vormingus. Samuti tagavad turvalise sõnumivahetuse standardid, mida haldab komisjon ja mis moodustavad ühe osa eDelivery digimoodulist, ([4]) eelkõige eDelivery AS4 profiilist, kulutõhusa tehnilise lahenduse, mille rakendamisel on liikmesriikidel juba kogemusi.

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1072/2009 rahvusvahelisele autoveoturule juurdepääsu käsitlevate ühiseeskirjade kohta (ELT L 300, 14.11.2009, lk 72).

([4]) https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/wikis/display/DIGITAL/eDelivery.

(17) Samal ajal peaks liikmesriikidel olema võimalik lisaks eDeliveryile taaskasutada sõnumivahetusstandardeid ja -lahendusi, mida juba kasutatakse muude digitaalsete avalike teenuste jaoks, et vahetada teavet oma liikmesriigi loodud eFTI värava ja eFTI platvormide vahel. Nende lahenduste aluseks olevad üksikasjalikud nõuded ja standardid tuleks teha üldsusele kättesaadavaks, et eFTI-platvormide arendajatel, kes on asjast huvitatud, oleks võimalik neid rakendada ja akrediteeritud vastavushindamisasutused saaksid hinnata nende vastavust kirjeldustele.

(18) Selleks et pädevate asutuste ametnikel oleks võimalik kasutada IKT-komponente, mis on eFTI keskkonda pääsu punktiks ehk nn asutuse juurdepääsupunktiks, peaks liikmesriikidel olema võimalik kasutada olemasolevaid elektroonilisi lahendusi, millega tagatakse ametnike identimine ja autentimine, kui nad saavad juurdepääsu riigi muudele digitaalsetele avalikele teenustele, mis annavad juurdepääsu kolmandate isikute isikuandmetele või äriandmetele. Võimaluse korral peaksid need lahendused tuginema Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 910/2014 ([5]) sätestatud e-identimise vahenditele.

(19) Samamoodi peaks liikmesriikidel olema võimalik taaskasutada oma pädevate asutuste selliste IKT-süsteemide muid olemasolevaid komponente, millel on käesolevas määruses sätestatud funktsioonidega samalaadsed funktsioonid, näiteks loaregistrid, tingimusel et neid kohandatakse kooskõlas käesolevas määruses sätestatud erinõuetega.

(20) Selleks et muuta eFTI andmevahetuskeskkonna kasutamine pädevate asutuste ametnike jaoks võimalikult lihtsaks ja hõlbustada ettevõtjate poolt eFTI platvormil kättesaadavaks tehtud andmete analüüsimist, peaks liikmesriikidel olema võimalik kohandada kasutajarakendust ja selle graafilist kasutajaliidest oma ametnike vajadustele. Samuti peaks liikmesriikidel olema võimalik võtta kasutusele kasutajarakenduste toetatavaid lisafunktsioone, näiteks kasutada nutikaid algoritme, mis eeltöötlevad eFTI andmeid, kombineerides soovi korral ka muudest elektroonilistest allikatest pärinevat teavet.

(21) Selleks et eFTI keskkond toimiks järjekindlalt ja sujuvalt, tuleb kõik liikmesriikide loodud IKT-komponentidega seotud talitlusküsimused lahendada kiiresti. Selle tagamiseks peaksid liikmesriigid ja komisjon looma tehnilise toe võrgu, mis koosneb spetsiaalsetest riigi ja liidu tasandi kasutajatugedest. Võrgus peaksid olema kehtestatud selged sideprotseduurid ja tagatud kättesaadavuse sünkroniseeritud miinimumperioodid, et kiiresti reageerida võimalikele intsidentidele ja seisakutele, mis võivad mõjutada eFTI andmevahetuskeskkonna toimimist. Tehnilise toe kontaktpunktidel peaksid olema volitused ning piisavad inimressursid ja rahalised vahendid oma ülesannete täitmiseks. Tegevusaruannete põhjal võivad kasutajatoed avaldada koondteavet spetsiaalsetes kasutajatuge käsitlevates ülevaadetes. Kasutajatoe kättesaadavuse miinimumperioodid tuleks korrapäraselt läbi vaadata, et kasutajatugede tegevust kohandada ja ressursse tõhusalt eraldada.

(22) Liikmesriikide loodavad IKT-komponendid toimivad laiema eFTI andmevahetuskeskkonna lahutamatu osana. See tähendab, et neid tuleks luua ja hallata koordineeritult, lähtudes käesolevas määruses sätestatud kirjelduste ühtlustatud tõlgendusest. Selleks peaksid liikmesriigid koos komisjoniga looma spetsiaalse eksperdirühma vormis toimiva talitlustoe võrgu. Selleks et kasutada ära eksperditeadmisi ja kogemusi, mis saadakse digitaalse transpordi ja logistika foorumil (DTLF), tuleks komisjoni moodustatav eksperdirühm, ([6]) mille ülesanne on abistada transpordi- ja logistikasektori digitaliseerimist käsitlevate liidu tegevuse ja programmide väljatöötamisel ja rakendamisel, luua DTLFi allrühmana.

(23) Selleks et lihtsustada liikmesriikide jaoks nende kirjelduste rakendamist ja tagada nende ühetaoline rakendamine, on kavas täiendada käesolevat määrust üksikasjalikumate mittesiduvate tehnilise toe dokumentidega, mille komisjon koostab koos liikmesriikidega selles spetsiaalses eksperdirühmas.

([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73).

([6]) Komisjoni 13. septembri 2018. aasta otsus C(2018) 5921, millega luuakse digitaalse kaubaveo ja logistika eksperdirühm: digitaalse transpordi ja logistika foorum (DTLF).

(24) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas digitaalse transpordi ja kaubanduse hõlbustamise komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

(1) „eFTI andmevahetuskeskkond“ – IKT-komponentide kogum, mida kasutatakse andmete vahetamiseks kooskõlas määrusega (EL) 2020/1056 ning selle määruse alusel vastu võetud rakendusaktide ja delegeeritud õigusaktidega;

(2) „IKT-komponent“ – materiaalne (riistvara) või immateriaalne (tarkvara) üksus või selliste üksuste kogum, mida kasutatakse elektrooniliseks andmesideks vajalike erifunktsioonide täitmiseks;

(3) „pädeva asutuse ametnik“ – füüsiline isik, kellel on õigus liikmesriigi pädeva asutuse nimel pääseda juurde määruse (EL) 2020/1056 artikli 2 lõike 1 kohastele õigusnormidest tulenevatele teavitamisnõuetele ja neid töödelda;

(4) „eFTI andmed“ – õigusnormidest tulenevale teabele vastavad andmed, mille ettevõtjad on teinud eFTI platvormil kättesaadavaks kooskõlas määrusega (EL) 2020/1056;

(5) „eFTI andmetele juurdepääsu taotlus“ – pädeva asutuse nimel esitatud taotlus saada eFTI andmeid;

(6) „järelteavitus“ – pädevate asutuste ja ettevõtjate vaheline suhtlus seoses ettevõtjate poolt eFTI platvormil kättesaadavaks tehtud teabega pärast seda, kui pädeva asutuse ametnik on kontrollinud teabe vastavust eFTI andmetele juurdepääsu taotlusele. Selline järelteavitus võib sisaldada taotlust puuduvate eFTI andmete kohta või teavet pädeva asutuse poolt kooskõlas kohaldatavate siseriiklike õigusnormidega võetud järelmeetmete kohta;

(7) „juurdepääsuõigused“ – pädeva asutuse ametnikule antud õigused teha toiminguid seoses eFTI andmete ühe või mitme alamhulgaga;

(8) „töötlemisõigused“ – sellised toimingud või selliste toimingute kogum, mida pädeva asutuse ametnikul on lubatud teha eFTI andmete konkreetse alamhulgaga, mis on saadud vastuseks eFTI andmetele juurdepääsu taotlusele;

(9) „e-identimise vahend“ – materiaalne ja/või immateriaalne üksus, mis sisaldab isikutuvastusandmeid ja mida veebipõhiste teenuste puhul kasutatakse autentimiseks;

(10) „identifitseerimisandmed“ – isikukood või koodnumber, mis võimaldab pädeva asutuse ametniku kordumatult identida;

(11) „asutuse juurdepääsupunkt (AAP – *Authority Access Point*)“ – IKT-komponent või nende komponentide kogum, mis täidab artiklis 4 sätestatud funktsioone;

(12) „eFTI värav“ – IKT-komponent või nende komponentide kogum, mis täidab artiklis 6 sätestatud funktsioone;

(13) „päringut teostav värav“ – eFTI värav, mis töötleb eFTI andmetele juurdepääsu taotlust, mis on esitatud selle eFTI väravaga ühendatud või sellesse integreeritud AAPi kaudu;

(14) „päringut vastuvõttev värav“ – eFTI värav, mis töötleb päringut teostavalt väravalt saadud taotlust pääseda juurde eFTI andmetele;

(15) „eDelivery“ – elektrooniliste sõnumite vahetamise tehniliste kirjelduste ja standardite kogum, mille komisjon on välja töötanud Euroopa ühendamise rahastu programmi ([7]) raames ja millega jätkatakse programmi „Digitaalne Euroopa“ ([8]) alusel;

(16) „eDelivery pääsupunkt“ – sidekomponent, mis on osa tehnilistel kirjeldustel ja standarditel põhinevast eDelivery e-andmevahetusteenusest;

(17) „staatiline leitavus“ – mehhanism, mille abil eDelivery pääsupunkt saab teise eDelivery pääsupunkti ühenduse andmed ilma kolmanda isiku süsteeme kasutamata;

(18) „dünaamiline leitavus“ – mehhanism, mille abil eDelivery pääsupunkt saab teise eDelivery pääsupunkti ühenduse andmed kolmanda isiku süsteemi kaudu;

(19) „turvavõtmed“ – avalike ja privaatsete krüptovõtmete paarid, mis on loodud krüptoalgoritmide abil väga suure arvuna ja millel on teineteisega kordumatu seos;

(20) „turvasertifikaat“ – sertifitseerimisasutuse väljaantud digidokument, mida kasutatakse kahe osapoole vahelise turvalise elektroonilise kanali loomiseks; see sisaldab avalikku turvavõtit ja teavet sertifikaadi subjekti kohta;

(21) „sertifitseerimisasutus“ – üksus, kes haldab digisertifikaatide olelusringi, mis võib hõlmata turvasertifikaatide registreerimise, väljaandmise, kättetoimetamise, aktiveerimise, peatamise, kehtetuks tunnistamise, uuendamise või taasaktiveerimise protsesse;

(22) „kasutajarakendus“ – IKT-komponent või nende komponentide kogum, mis täidab artiklis 7 sätestatud funktsioone;

(23) „tehnilised juhenddokumendid“ – üksikasjalike ja mittesiduvate tehniliste dokumentide kogum, mille komisjon koostab koos liikmesriikidega artiklis 13 osutatud töörühma raames.

Artikkel 2

Ühismeetmed

1. Liikmesriigid tagavad oma pädevatele asutustele juurdepääsu IKT-süsteemidele, mis võimaldavad töödelda kordumatuid elektroonilisi identifitseerimislinke (*unique electronic identifying links*, edaspidi „UIL“), millest ettevõtjad on teatanud vastavalt määruse (EL) 2020/1056 artikli 4 lõikele 3, ning võimaldavad oma pädevate asutuste ametnikel pääseda juurde eFTI andmetele ja kohaldada nende töötlemiseks üht järgmistest menetlustest:

a) otse töödelda UILi, kui ettevõtja edastab selle masinloetavas vormingus, kuvades selle elektronseadme ekraanile või füüsilisele andmekandjale, näiteks paberile trükituna või ka e-posti või muu elektroonilise sõnumirakenduse kaudu saadetuna, kui pädev asutus otsustab sellist suhtlust lubada;

b) otsida veoteenuse kordumatu identifikaatori abil kõigepealt UILi, mille ettevõtja on avaldanud spetsiaalses registris.

2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud IKT-süsteemidel on vähemalt järgmised funktsioonid:

a) pädevate asutuste ametnike nõuetekohaselt autenditud identimine ja nõuetekohane lubamine iga kord, kui ametnik esitab eFTI andmetele juurdepääsu taotluse;

b) pädevate asutuste ametnike esitatavate eFTI andmetele juurdepääsu taotluste vahendamine, sealhulgas asjaomaselt eFTI platvormilt või platvormidelt taotletud teabe väljaotsimine nende platvormidega turvaliste ühenduste kaudu.

([7]) https://digital-strategy.ec.europa.eu/et/activities/cef-digital.
([8]) https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/digital-programme.

3. Lõikes 2 loetletud funktsioonide rakendamiseks peavad need IKT-süsteemid koosnema vähemalt järgmistest komponentidest:

a) asutuste juurdepääsupunktid (edaspidi „AAP“);

b) loaregister;

c) eFTI väravad;

d) otsingumehhanism;

e) kasutajarakendus.

4. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 3 loetletud komponendid vastavad II peatükis sätestatud nõuetele. Liikmesriigid vastutavad kõnealuste komponentide loomise, majutamise, arendamise, kättesaadavuse, seire, ajakohastamise ja haldamise ning nende komponentide raames töödeldava teabe turvalisuse eest. Kui kaks või enam liikmesriiki loovad või arendavad ühiselt üht või mitut nimetatud komponenti, vastutavad nad ühiselt nende loomise, majutamise, arendamise, kättesaadavuse, seire, ajakohastamise, haldamise ja turvalisuse eest.

5. Liikmesriigid vastutavad selle eest, et pädevad asutused saaksid juurdepääsu eFTI andmetele ja õiguse neid andmeid töödelda üksnes selleks, et kontrollida vastavust kohaldatavatele ELi ja siseriiklikele õigusnormidele kooskõlas vastavuskontrolli tegemise tingimuste suhtes kohaldatavate ELi ja siseriiklike sätetega ning isikuandmete privaatsust ja äriandmete konfidentsiaalsust käsitlevate eeskirjadega.

Artikkel 3

eFTI andmetele juurdepääsu taotlused, neile saadud vastused ja järelteavitus

1. Pädevad asutused esitavad kõik eFTI andmetele juurdepääsu taotlused artiklis 4 kirjeldatud AAPi komponendi kaudu artiklis 7 kirjeldatud kasutajarakenduse abil.

2. eFTI andmetele juurdepääsu taotlus sisaldab järgmist teavet:

a) nende eFTI andmete UIL, millele juurdepääsu taotletakse, või üks või mitu identifikaatorit, mis võimaldavad otsida UILi artiklis 11 kirjeldatud identifikaatorite registrist. Selle teabe esitab taotluse eest vastutav pädeva asutuse ametnik;

b) taotluse esitamise eest vastutava pädeva asutuse ametniku juurdepääsuõigustega seotud andmed, mis on kantud artiklis 5 kirjeldatud loaregistrisse. Selle teabe lisab automaatselt kasutajarakendus;

c) taotluse kordumatu identifitseerimisnumber, mille annab AAP. Selle teabe lisab automaatselt kasutajarakendus.

3. Vastused eFTI andmetele juurdepääsu taotlusele võivad olla ühes järgmises vormis:

a) eFTI andmed, mille eFTI platvorm edastab taotluses sisalduva teabe alusel, ning nendega seotud sõnumivahetuse metaandmed või identifikaatorid, mis on vajalikud selleks, et eFTI päringut vastuvõtvad väravad või asutuse juurdepääsupunktid saaksid eFTI andmeid kaardistada vastavalt konkreetsele taotlusele;

b) veateated, mis sisaldavad vealiigi kodeeritud või lühikest tekstilist kirjeldust, kui eFTI värav või eFTI platvorm ei saa taotletud eFTI andmeid tehnilistel või äritegevusega seotud põhjustel esitada;

c) sõnum andmete mittekättesaadavuse kohta, mille väljastab eFTI päringut vastuvõttev värav, kui see töötleb identifikaatoreid sisaldavat taotlust ja kui värava otsingumehhanism ei avasta nende identifikaatoritega seotud aktiivset UILi oma identifikaatorite registris;

d) eFTI värava või eFTI platvormi edastatud sõnum „Vastus puudub“, kui see värav või platvorm kinnitas taotluse kättesaamist, kuid ei saatnud taotletud eFTI andmeid sisaldavat sõnumit 60 sekundi jooksul alates kättesaamise kinnitamisest.

4. Kui pädeva asutuse ametnik teeb kindlaks, et ettevõtja poolt eFTI platvormil kättesaadavaks tehtud teave, mis saadi vastuseks eFTI andmetele juurdepääsu taotlusele, on puudulik või mingil muul viisil ei vasta õigusnormidest tulenevatele teavitamisnõuetele, mille alusel taotlus esitati, võib ta edastada need järeldused ettevõtjale, käivitades konkreetse järelteavituse. Mis tahes selline järelteavitus peab olema kooskõlas siseriiklike õigusnormidega, mida kohaldatakse nõuetele vastavuse kontrolli käsitlevate järelmeetmete suhtes.

5. Kui käivitatakse lõikes 4 osutatud konkreetne järelteavitus, edastab pädev asutus selle kasutajarakenduse abil ka AAPi komponendi kaudu. See sisaldab järgmisi andmeid:

a) teave, mille pädev asutus peab esitama ettevõtjale: vabas vormis tekst või lisatud dokument;

b) eFTI andmete UIL ja sellise andmetele juurepääsu taotluse kordumatu identifitseerimisnumber, mille kohta järelteavitus on käivitatud.

II PEATÜKK

FUNKTSIONAALSED KOMPONENDID

Artikkel 4

Asutuste juurdepääsupunktid

1. AAPi komponendid tagavad pädevate asutuste ametnikele juurdepääsu eFTI andmevahetuskeskkonnale ja on ametniku jaoks ainus punkt, mille kaudu sinna keskkonda pääseda.

2. AAPil on järgmised funktsioonid:

a) autentida pädeva asutuse ametnike isikusamasus või tagada selle autentimine;

b) rahuldada pädeva asutuse ametnike esitatav eFTI andmetele juurdepääsu taotlus, tuginedes nende vastavatele juurdepääsuõigustele, mis on registreeritud loaregistris, või lükata taotlus tagasi, kui pädeva asutuse ametnikul ei ole registreeritud aktiivseid juurdepääsuõigusi;

c) registreerida eFTI andmetele juurdepääsuks loa saanud taotlused, väljastades igale sellisele taotlusele kordumatu identifitseerimisnumbri, ning registreerida iga taotluse kohta vähemalt järgmine teave:

   i) taotluse esitamise eest vastutava ametniku identifitseerimisandmed;

   ii) nende eFTI andmete UIL, millele juurdepääsu taotletakse, või identifikaator(id), mille ametnik taotluse esitamisel sisestab;

   iii) taotluse esitamise eest vastutava pädeva asutuse ametniku juurdepääsuõigustega seotud andmed, mis on kantud loaregistrisse;

   iv) taotluse esitamise kuupäev ja kellaaeg;

d) edastada eFTI andmetele juurdepääsu loa saanud taotlused eFTI väravale töötlemiseks koos järgmise teabega:

   i) taotluse kordumatu identifitseerimisnumber;

   ii) nende eFTI andmete UIL, millele juurdepääsu taotletakse, või identifikaator(id), mille ametnik taotluse esitamisel sisestab;

   iii) taotluse esitamise eest vastutava pädeva asutuse ametniku juurdepääsuõigustega seotud andmed, mis on kantud loaregistrisse;

e) võtta vastu vastused eFTI värava edastatud taotlustele ja teha need kasutajarakenduse kaudu kättesaadavaks asjaomase taotluse eest vastutavale pädevale asutuse ametnikule;

f) säilitada iga taotluse kohta saadud vastuste kontrollijälg, sisestades vähemalt järgmise teabe:

i) selle taotluse kordumatu identifitseerimisnumber, mille kohta vastus saadi;

ii) AAPi kaudu vastuse saamise kuupäev ja kellaaeg;

iii) kuupäev ja kellaaeg, mil AAP edastas vastuse vastava taotluse eest vastutavale ametnikule;

g) säilitada eFTI andmetele juurdepääsu taotluste ja neile saadud vastuste logide arhiivi kaks aastat või kauem, kui nii on ette nähtud siseriiklike õigusnormidega, mis käsitlevad eFTI andmetele juurdepääsu nõudvatest sätetest kinnipidamise tagamist tõendavate andmete kättesaadavust;

h) kui käivitatakse artikli 3 lõike 4 kohane järelteavitus, siis tuleb see registreerida kordumatu identifitseerimisnumbriga koos vähemalt järgmise teabega:

i) järelteavituse käivitamise eest vastutava ametniku identifitseerimisandmed;

ii) eFTI andmete UIL ja sellise andmetele juurepääsu taotluse kordumatu identifitseerimisnumber, mille kohta järelteavitus käivitati;

iii) järelteavituse käivitamise kuupäev ja kellaaeg;

iv) järelteavituse sisu;

i) edastada järelteavitused eFTI väravale töötlemiseks koos järgmise teabega:

i) eFTI andmete UIL ja sellise andmetele juurepääsu taotluse kordumatu identifitseerimisnumber, mille kohta järelteavitus käivitati;

ii) järelteavituse sisu.

3. Lõikes 2 sätestatud funktsioonide täitmiseks peab AAP tegema järgmist:

a) kasutama asjakohaseid e-identimise vahendeid, mis võimaldavad pädevate asutuste ametnikke usaldusväärselt identida ja autentida või mis võimaldavad kontrollida, et nende ametnike identimine ja autentimine on tagatud muu asjakohase IKT-komponendiga;

b) kasutama loaregistrit;

c) looma ja säilitama turvalise ühenduse eFTI väravaga;

d) toetama turvalist ühendust kasutajarakendusega.

4. Liikmesriigid võivad luua AAPe kas väljaspool eFTI väravat oma vastavate pädevate asutuste olemasolevate IKT-süsteemide osana või integreerituna oma vastavasse eFTI väravasse.

Artikkel 5

Loaregister

Liikmesriigid tagavad, et nende pädevate asutuste ametnike õigused eFTI andmetele juurde pääseda ja neid töödelda registreeritakse loaregistris ja neid ajakohastatakse seal. Loaregister sisaldab kõikide pädeva asutuse ametnike kohta vähemalt järgmist:

a) ametniku kordumatud identifitseerimisandmed;

b) asjaomase ametniku juurdepääsuõigused, mis on loetletud viidetena liidu ja siseriiklikele õigusaktidele, millega nõutakse õigusnormidest tuleneva ja asjaomase ametniku pädevusse kuuluva teabe esitamist nendele õigusnormidele vastavate eFTI andmete alamhulkade vastavate identifikaatorite loeteluna, nagu on sätestatud komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2024/2024 ([9]) lisa 3. ja 4. jaos;

c) asjaomase ametniku töötlemisõigused, väljendatuna koodnumbritega töötlemistoimingutele, mida ametnikul on õigus eFTI andmete iga vastava alamhulgaga teha kooskõlas kohaldatavate liidu või siseriiklike õigusaktidega, millega määratakse kindlaks ametniku pädevus;

d) kõnealuse ametniku vastavate juurdepääsu- ja töötlemisõiguste suhtes tehtud muudatuste logi.

Artikkel 6

eFTI väravad

1. eFTI väravad tagavad otse või teiste eFTI väravatega loodud ühenduse kaudu järgmise:

a) eFTI andmetele juurdepääsu loa saanud taotlused edastatakse eFTI platvormile ja need sisaldavad konkreetset taotletud teavet;

b) iga sellise taotluse puhul edastatakse vastavalt eFTI platvormilt saadud vastus taotluse eest vastutava pädeva asutuse ametniku kasutajarakendusele kas otse või AAPi kaudu ning

c) taotluse kohta järelteavituse käivitamise korral edastatakse see eFTI platvormile, mis sisaldab eFTI andmeid, mille kohta taotlus esitati, ja saadud vastust.

2. eFTI väraval on järgmised funktsioonid:

a) kinnitada eFTI andmetele juurdepääsu taotlus ja järelteavitus, kui see käivitatakse, ühel järgmistest viisidest:

   i) kui väljaspool eFTI väravat eraldi komponendina loodud AAP toimib päringut teostava väravana, siis kontrollida selle AAPi turvavõtit, mille kaudu taotlus esitati või järelteavitus käivitati;

   ii) päringut vastuvõtva väravana toimides kontrollida selle eFTI värava turvavõtit, mille kaudu taotlus või järelteavitus saadi;

   iii) kui vastava eFTI värava turvavõtme kinnitamine ebaõnnestub, saata sellekohane veateade vastavalt asjaoludele kas päringut teostavale väravale, AAPile või taotluse või järelteavituse eest vastutavale pädeva asutuse ametnikule;

b) töödelda eFTI andmetele juurdepääsu taotlust ja järelteavitust, kui see käivitatakse, artikli 8 kohase otsingumehhanismi abil ning töötlemistulemuse alusel edastada taotlus või järelteavitus, kui see on asjakohane, järgmiselt:

   i) asjakohasele eFTI platvormile või asjakohas(t)ele eFTI värava(te)le, kui see toimib / need toimivad päringut teostava väravana;

   ii) asjakohasele eFTI platvormile, kui see toimib päringut vastuvõtva väravana;

c) säilitada kontrollijälg kõigi selliste eFTI andmetele juurdepääsu taotluste või järelteavituse kohta, mida värav on töödelnud, sisestades vähemalt järgmise teabe:

   i) eFTI andmetele juurdepääsu taotluse või järelteavituse kordumatu identifitseerimisnumber;

   ii) selle AAPi või eFTI taotlusevärava identifikaator, mille kaudu taotlus või järelteavitus saadi;

   iii) taotluse saamise kuupäev ja kellaaeg;

([9]) Komisjoni 26. juuli 2024. aasta delegeeritud määrus (EL) 2024/2024, millega täiendatakse määrust (EL) 2020/1056 ning kehtestatakse eFTI ühine andmekogum ja eFTI andmete alamhulgad (ELT L, 2024/2024, 20.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/2024/oj).

d) kinnitada töödeldud päringule saadud vastus järgmiselt:

i) kui vastus saadakse otse eFTI platvormilt, siis kontrollida eFTI platvormi turvavõtit ja sertifitseerimisstaatust lõike 3 punktis e osutatud registri alusel;

ii) kui vastus saadakse eFTI päringut vastuvõtva värava kaudu, siis kontrollida eFTI platvormi turvavõtit lõike 3 punktis f osutatud registri alusel;

iii) kui vastava eFTI värava või eFTI platvormi turvavõtme kinnitamine ebaõnnestub, saata sellekohane veateade vastavalt asjaoludele kas päringut teostavale väravale, AAPile või taotluse või taotluse eest vastutava pädeva asutuse ametniku kasutajarakendusele;

e) edastada vastus töödeldud taotlusele samal viisil, aga taotluse edastamisele vastupidises järjestuses, vastavalt asjaoludele järgmiselt:

i) eFTI päringut teostavale väravale või

ii) taotluse eest vastutava pädeva asutuse ametniku kasutajarakendusele kas otse või AAPi kaudu;

f) kui saadakse kinnitus taotluse kättesaamise kohta, kuid pärast seda 60 sekundi jooksul mingit muud vastust ei laeku, saata vastavalt asjaoludele kas taotluse eest vastutava pädeva asutuse ametniku päringut teostavale väravale, AAPile või kasutajarakendusele sõnum „Vastus puudub“;

g) säilitada edastatud juurdepääsutaotluse kohta saadud kõigi vastuste kontrollijälg, sisestades vähemalt järgmise teabe:

i) taotlusele vastuseks saadud eFTI andmekogumi UIL;

ii) selle eFTI platvormi või eFTI päringut vastuvõtva värava kordumatu identifitseerimisnumber, mille kaudu vastus saadi;

iii) vastuse saamise kuupäev ja kellaaeg;

iv) kui vastust ei saadud, siis märge selle kohta;

h) säilitada ja hoida auditeerimiseks kättesaadavana punktides c ja g täpsustatud logisid kaks aastat või pikema aja jooksul nii kaua, kui on ette nähtud siseriiklike õigusnormidega, mis käsitlevad eFTI andmetele juurdepääsu nõudvatest sätetest kinnipidamist tõendavate andmete kättesaadavust.

3. Lõikes 2 osutatud funktsioonide tagamiseks teeb eFTI värav järgmist:

a) kasutab otsingumehhanismi kooskõlas artikliga 8;

b) loob turvalise ühenduse AAPidega, mis vahendavad juurdepääsu vastava eFTI värava loonud liikmesriigi pädeva asutuse ametnike eFTI andmevahetuskeskkonnale, ja säilitab selle ühenduse;

c) kui AAPid on loodud eFTI väravasse integreeritud komponendina, loob turvalise ühenduse vastava eFTI värava loonud liikmesriigi pädeva asutuse ametnike kasutajarakenduse või -rakendustega ja säilitab selle ühenduse;

d) kui AAPid on loodud eFTI väravast eraldiseisva komponendina, loob ajakohastatud registri, mis sisaldab nende AAPide kordumatuid identifitseerimisnumbreid ja turvasertifikaate, ning haldab seda registrit;

e) loob turvalise ühenduse kõigi teiste eFTI väravatega ning nende eFTI väravate kordumatuid identifitseerimisnumbreid ja turvasertifikaate sisaldava ajakohastatud registriga ning säilitab selle ühenduse;

f) loob turvalise ühenduse kõigi eFTI platvormidega, mis on sertifitseeritud vastava eFTI värava loonud liikmesriigis või -riikides, ning nende eFTI platvormide kordumatuid identifitseerimisnumbreid, turvavõtmeid ja sertifitseerimisstaatust sisaldava ajakohastatud registriga, ning säilitab selle ühenduse;

g) suudab kasutada ühiselt määratletud teenuseid ja tehiseid, näiteks konfiguratsiooni, veakoode, taksonoomiaid või koodiloendeid eFTI andmevahetuskeskkonnas, kui need teenused või tehised on kokku lepitud artiklis 13 osutatud talitlustoe võrgu raames.

4. Kui liikmesriigis ei ole määruse (EL) 2020/1056 artikli 11 kohaselt akrediteeritud ühtki vastavushindamisasutust eFTI platvormide sertifitseerimiseks, tagab see liikmesriik, et tema eFTI värav loob punkti 3 alapunktis f osutatud turvalise ühenduse ja ajakohase registri eFTI platvormide jaoks, mille on sertifitseerinud mõnes teises liikmesriigis akrediteeritud vastavushindamisasutus, ning säilitab selle ühenduse ja haldab seda registrit. Kõnealune liikmesriik teeb seda platvormi käitava ettevõtja või eFTI teenuseosutaja taotlusel ning pärast seda, kui ta on taotlenud eFTI platvormi sertifitseerinud liikmesriigilt kinnitust ja saanud kinnituse selle kohta, et see liikmesriik ei ole saanud sama eFTI platvormi kohta muud kinnitustaotlust mõnelt teiselt liikmesriigilt. See vabastab eFTI platvormi sertifitseerinud liikmesriigi eFTI värava kohustusest luua ja säilitada turvaline ühendus selle platvormiga.

Artikkel 7

Kasutajarakendus

1. Kasutajarakendus võimaldab pädeva asutuse ametnikul suhelda AAPiga.

2. Kasutajarakendusel on vähemalt järgmised funktsioonid:

a) luua eFTI andmetele juurdepääsu taotlusi pädeva asutuse ametniku esitatud teabe põhjal pärast seda, kui vastutav ametnik on AAPi kaudu nõuetekohaselt identitud, autenditud ja volitatud;

b) võtta vastu eFTI andmeid, mille on esitanud vastav(ad) eFTI platvorm(id) vastuseks kõnealusele taotlusele, või AAPi või eFTI päringut vastuvõtva värava edastatud teate „Vastus puudub“ või veateateid, ning kuvada neid taotluse eest vastutavale pädeva asutuse ametnikule tutvumiseks;

c) võimaldada saadud eFTI andmete kohta taotluse esitanud vastutaval pädeval ametnikul teha muid töötlemistoiminguid kooskõlas selle ametniku vastavate töötlemisõigustega;

d) kui siseriiklikud õigusnormid seda lubavad, siis vajaduse korral luua järelteavitus pädeva asutuse ametniku esitatud teabe põhjal.

3. Lõikes 2 osutatud funktsioonide tagamiseks teeb kasutajarakendus vähemalt järgmist:

a) tagab pädeva asutuse ametnikele graafilise kasutajaliidese;

b) loob ja säilitab turvalise ühenduse vastavalt asjaoludele AAPiga või eFTI väravaga;

c) kasutab andmete töötlemisel viitena kasutajarakenduse väljatöötanud pädevate asutuste ametnike pädevusvaldkonda kuuluvate liidu ja siseriiklike õigusaktide sätetele vastavaid andmete alamhulki, mis on kehtestatud delegeeritud määrusega (EL) 2024/2024.

Artikkel 8

Otsingumehhanism

1. Otsingumehhanism on eFTI väravasse integreeritud komponent, mis põhifunktsioonina töötleb taotluses või järelteavituses sisalduvat teavet järgmiselt:

a) otsib eFTI andmete UIList välja identifikaatori selle eFTI platvormi kohta, kus salvestatakse eFTI andmeid, mille kohta on esitatud juurdepääsutaotlus või käivitatud järelteavitus, ning selle eFTI värava identifikaatori, millega kõnealune platvorm on ühendatud;

b) kui teabetaotlus sisaldab üht või mitut artikli 11 lõikes 3 sätestatud identifikaatorit, otsib mehhanism identifikaatorite registrist kokkulangevat väärtust ning

   i) kui kokkulangevus on leitud, siis otsib vastavate identifikaatoritega ühendatud aktiivset UILi või UILide kogumit ja seejärel töötleb teavet vastavates UILides vastavalt punktile a;

   ii) kui kokkulangevust ei leita, teatab sellest eFTI väravale.

2. Lõikes 1 osutatud funktsioonide tagamiseks teeb otsingumehhanism järgmist:

a) käitleb identifikaatorite registrit kooskõlas artikliga 11;

b) kasutab teenuse SMP-registrit (*service metadata publisher*) ja SML-registrit (*service metadata locator*) kooskõlas eDelivery kirjeldustega või samasuguse suutlikkusega registriteenust, et taotluses või järelteavituses sisalduva teabe põhjal eFTI platvorme avastada.

III PEATÜKK

TEHNILISED KIRJELDUSED

Artikkel 9

Sõnumivahetus

1. Liikmesriigid tagavad, et nende loodud eFTI väravad ning nende pädevate asutuste AAPid ja kasutajarakendused suhtlevad ja suudavad teavet vastu võtta sõnumivahetuse standardvormingus. eFTI väravate omavaheline ning eFTI väravate ja eFTI platvormide vaheline suhtlus toimub XML-vormingus.

2. Kogu suhtlus eFTI väravate vahel toimub eDelivery pääsupunktide kaudu sõnumivahetusena vastavalt eDelivery sõnumivahetuse kirjeldustele ja eDelivery staatilise leitavuse mehhanismi kasutades.

3. eFTI väravate ja eFTI platvormide vaheline suhtlus toimub ka sõnumivahetusena eDelivery pääsupunktide kaudu vastavalt eDelivery sõnumivahetuse kirjeldustele ja eDelivery dünaamilise leitavuse mehhanismi kasutades.

4. Kui liikmesriik on digitaalsete avalike teenuste jaoks juba riiklikult kehtestanud samaväärsed turvalise sõnumivahetuse kirjeldused, võib ta otsustada, et eFTI platvormide ja selle liikmesriigi loodud eFTI värava vaheline suhtlus võib toimuda ka selliste samaväärsete sõnumivahetuskirjelduste alusel. Sel juhul tagavad liikmesriigid, et need nõuetekohaselt üksikasjalikud ja ajakohased kirjeldused on üldsusele kättesaadavad.

Artikkel 10

Turvasertifikaadid

1. Liikmesriigid väljastavad turvasertifikaate sertifitseerimisasutuse kaudu nende loodud eFTI väravatesse integreeritud eDelivery pääsupunktidele ning sellistele eDelivery pääsupunktidele või kui see on asjakohane, siis iga sellise eFTI platvormi samaväärsele sõnumivahetuse pääsupunktile, mis on saanud sertifikaadi vastavas liikmesriigis akrediteeritud vastavushindamisasutuselt.

2. Liikmesriigid tagavad, et eFTI värava(te)sse integreeritud eDelivery pääsupunkti privaatsed turvavõtmed salvestatakse turvaliselt ning neile vastavad digisertifikaate edastatakse turvaliselt eFTI väravate vahel ning eFTI värava ja sellega ühendatud eFTI platvormide vahel.

3. Liikmesriigid tagavad turvalised mehhanismid oma eFTI väravaga ühendatud eFTI platvormide avalike võtmete või turvasertifikaatide vastuvõtmiseks, salvestamiseks, väljaotsimiseks ja valideerimiseks. Selleks võib kasutada ka liikmesriigi loodud ja asjakohaste turvamehhanismidega varustatud SMP-registrit, mis on kooskõlas eDelivery SMP-kirjeldustega.

Artikkel 11

Identifikaatorite register

1. Artikli 8 lõike 2 punktis a osutatud identifikaatorite register võimaldab ettevõtjatel laadida eFTI platvormi kaudu üles eFTI andmekogumi UILi koos identifikaatoritega, mis võimaldavad kõnealuse UILi ühest väljaotsimist, nagu on loetletud lõikes 3. Identifikaatorite register võimaldab eFTI andmekogumi UILi ja vastavaid identifikaatoreid üles laadida, aktiveerida, deaktiveerida või kustutada.

2. UILi kompositsioon võimaldab välja otsida eFTI värava identifikaatori, eFTI platvormi identifikaatori ja eFTI sellise andmekogumi kordumatu identifikaatori, mis vastab õigusnormidega ette nähtud teabele, mille ettevõtjad on vastaval eFTI platvormil kättesaadavaks teinud, ning kus:

a) eFTI värava identifikaatoriks on identifikaator, mis võimaldab värava eFTI keskkonnas üheselt avastada;

b) eFTI platvormi identifikaatoriks on identifikaator, mis võimaldab platvormi eFTI keskkonnas üheselt avastada;

c) eFTI andmekogumi kordumatuks tunnuseks on eFTI platvormi poolt automaatselt määratud kordumatu number ehk üldine ainulaadne identifikaator (*Universal Unique Identifier* – UUID).

3. Registri toetatavad identifikaatorid koosnevad järgmistest elementidest:

a) õigusnormidest tulenevale sellisele teabele vastava eFTI andmekogumi järgmised andmeelemendid, mille ettevõtjad on kättesaadavaks teinud, nagu on kirjeldatud delegeeritud määruse (EL) 2024/2024 lisa 2. jaos, järgmiste identifitseerimisnumbritega:

   i) eFTI39;

   ii) eFTI188;

   iii) eFTI374;

   iv) eFTI378;

   v) eFTI448;

   vi) eFTI581;

   vii) eFTI578;

   viii) eFTI618;

   ix) eFTI620;

   x) eFTI987;

   xi) eFTI1000;

b) andmeelement, mis näitab, kas ohtlikke kaupu veetakse või mitte, ning millel on järgmised tunnused: andmeelemendi ID „eFTI1451“; nimetus „Pardal olevatele ohtlikele kaupadele osutav näitaja“; määratlus „Märge selle kohta, kas ohtlikke kaupu veetakse ADRi/ADNi/RIDi kohaselt või mitte. „Jah“ tähendab, et veoüksuse pardal on ohtlikke kaupu, „Ei“ tähendab, et veetavad kaubad ei ole kantud ADRi/ADNi/RIDi ohtlike kaupade loetellu või et ohtlikud kaubad on vabastatud punktis 3.5.6, 5.1.5.4.2, 5.4.1, 5.5.2.4.1 või 5.5.3.7 sätestatud teavitamisnõuetest.“

4. Identifikaatorite register aktiveerib UILi, et teha see päringute üleslaadimisel kättesaadavaks, ja deaktiveerib selle, kui käesoleva artikli lõike 3 punkti a alapunktis xi osutatud identifikaator on üles laaditud. Selleks et võimaldada määruse (EÜ) nr 1072/2009 sätete kohast kontrollimist, deaktiveerib identifikaatorite register kõik need UILid, mille puhul käesoleva artikli lõike 3 punkti a alapunktis i esitatud identifikaatori väärtus on „3“, mis vastab „maanteetranspordile“, alles pärast määruse (EÜ) nr 1072/2009 artikli 8 lõikes 2 osutatud aja möödumist. Deaktiveerimisel kustutab register UILi ja sellega seotud identifikaatorid.

IV PEATÜKK

HALDAMINE JA VALITSEMINE

Artikkel 12

Tehnilise toe võrk

1. Liikmesriigid loovad kaheastmelise kasutajatoe:

a) esimese astme kasutajatugi pakub pädevate asutuste ametnikele tehnilist tuge süsteemi talitlusprobleemide korral;

b) teise astme kasutajatugi pakub järgmist tuge:

i) kontrolliametnikke toetavad esimese astme kasutajatoed;

ii) esimese astme kasutajatoed, mille eFTI platvormide omanikud on loonud selleks, et pakkuda ettevõtjatele tehnilist tuge.

2. Komisjon loob kolmanda astme kasutajatoe, mis:

a) pakub tehnilist tuge teise astme kasutajatoele, et lahendada eFTI andmevahetuskeskkonna üldisi talitlusprobleeme, sealhulgas neid, mis on seotud eeskirjade, menetluste ning funktsionaalse ja tehnilise rakendamise kirjeldustega ning eFTI ühise andmekogumi ja eFTI andmete alamhulkadega, mis on sätestatud määruse (EL) 2020/1056 kohaselt kehtestatud rakendusaktides ja delegeeritud õigusaktides;

b) aitab lahendada talitlusprobleeme, mis puudutavad kaht või enamat liikmesriiki ja mida on vaja koordineerida liidu tasandil, sealhulgas eFTI väravate tehniline koostalitlus ja suhtlus eFTI väravate vahel;

c) suhtleb komisjoni talitustega, kes tagavad eFTI andmevahetuskeskkonnas, näiteks eDelivery puhul kasutatava spetsiaalse tarkvara ja spetsiaalsed tootekirjeldused.

3. Esimese ja teise astme kasutajatugi suhtlevad ka omavahel, et lahendada ühist huvi pakkuvaid küsimusi oma vastaval tasandil.

4. Kasutajatoe kättesaadavus sünkroniseeritakse kogu liidus, et tagada minimaalne ühine kättesaadavus tööpäevadel vahemikus 10.00–16.00 Kesk-Euroopa aja/ Kesk-Euroopa suveaja järgi, välja arvatud riigipühadel. Nädalavahetustel ja riigipühadel on kättesaadav hädaabiteenistus, kus vähemalt üks valvetöötaja on kättesaadav pakilistes küsimustes, mis tõsiselt mõjutavad eFTI andmevahetuskeskkonna toimimist kas riigi või liidu tasandil.

5. Kõik kasutajatoed kasutavad spetsiaalseid abivahendeid, mis võimaldavad tehnilise toe iga taotluse üheselt identida ja võtta järelmeetmeid, sealhulgas juhul, kui taotluse lahendamine nõuab suhtlemist kasutajatugede vahel.

6. Kasutajatoed säilitavad logid kõigi abitaotluste ja nende ajaloo kohta ning koostavad korrapäraselt aruandeid oma tegevuse kohta.

7. Liikmesriigid edastavad üksteisele ja komisjonile oma teise astme kasutajatoe kontaktandmed.

8. Kasutajatoed muutuvad kättesaadavaks alates määruse (EL) 2020/1056 artikli 5 lõikes 1 osutatud kuupäevast. Kasutajatoe ühise kättesaadavuse miinimumaja piisavust hinnatakse 12 kuu jooksul alates sellest kuupäevast.

Artikkel 13

Talitlustoe võrk

1. Otsuse C(2018) 5921 alusel loodud eksperdirühma alamrühmana luuakse spetsiaalne töörühm, mille ülesanne on tagada eFTI toimingute nõuetekohane kvaliteet.

2. Liikmesriikide poolt töörühma nimetatud liikmed tegutsevad ka eFTI riiklike kontaktisikutena.

3. Töörühma liikmed teevad koostööd ja kohtuvad korrapäraselt, et muu hulgas:

a) anda ajakohastatud teavet eFTI andmevahetuskeskkonna toimivuse kohta;

b) abistada komisjoni talitusi liikmesriikide või kolmanda astme kasutajatoe teatatud selliste tehniliste ja toimivusprobleemide lahendamisel, mis nõuavad koordineerimist ja toimimissuuniseid liidu tasandil;

c) aidata komisjonil koostada käesoleva määruse rakendamist toetavaid tehnilisi juhenddokumente.

V PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 14

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 5. juuli 2024

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN